

Sokoli mili.*

Sokoli, Sokoli Maribora grada
 Srpkinjica mala ja sam došla sada,
 Da vam kažem zdravo i poželim sreću
 U vašemu divnom, slavnem poduzeću.

Radili ste složno, brat blo uz brata
 Sve veća i čvršća behu vaša jata,
 Prkosiste buri, goniste oblake,
 Podnosiste muke patnje svakojake.

A mnogi Sokoli svoje glave daše,
 Za spas otadžbine i jedinstvo naše;
 Beše dosta muke, mnoga krv se lila
 Dok se je dušmanska salomila sila.

Ali iz te krvi rodi se Sloboda
 I čvrsto jedinstvo našeg milog roda,
 Razvedri se nebo vekovima tamno,
 Naše 'pleme postao veliko i slavno.

Otadbina naša divna je golema
 Al svu svoju decu tužna majka nema
 Po divnoj „Koroškoj“ i „Primorskoj“ stazi
 Morskog osvajača jošte noga gazi.

* Pesemco je deklamirala učenka I. razreda ljudske šole, Danica M. Stěvanovičeva, ob razvitju prapora sokolskega jezdnega odseka v Mariboru dne 26. junija 1921. Op. ur.

Ah težko je majci kad decu izgubi:
I to decu koju silno žarko ljubi.
Al ne plači majko i ne roni suze,
Smrvljen biće onaj ko ti decu uze.

Razvičemo barjak sokolskoga jata
Poletete Školi, brat biće uz brata.
Poletete tiči razvit snažna krila,
Biće naša Istra i Koroška mila.

I. B.

Naš prvi starosta dr. I. Oražen.

Naš prvi starosta br. dr. Ivan Oražen se je rodil v Kostanjevici na Dolenjskem, dne 8. februarja 1869. Mati mu je bila posestnikova hči. Od nje, za katero je gojil nežno otroško ljubezen, je podedoval živahen temperament, pogum in samozavest. Bil je lep fantiček bistre glave, ljubljenec v svoji rodbini. Že kot otrok je bil jako priden in je rad pomagal v domači hiši, kjer je mogel. Po šolskem pouku si ga videl korakati bosonogega in gologlavega za čredico, ki jo je vodil na pašo. Tam pri svoji živinici je bil kaj rad. Vzel je seboj knjigo in čital, zakaj knjige so mu bile že v zgodnji mladosti ljube prijateljice. V šoli je dobro napređoval. Njegovi učitelji so ga ljubili zaradi njegove marljivosti v šoli, spoznali so fantovo nadarjenost ter svetovali materi, da ga pošlje v mesto na srednjo šolo. A kako? Sredstev ni bilo. Deček bi bil rad študiral. Dva njegova učitelja se odločita, da hočeta pomagati Janezku. Tako je prišel na gimnazijo v Ljubljano. Sprva je bilo hudo. Od doma ni dobil ničesar. Kmalu pa si je pomagal z instrukcijami ter se preživil skoraj sam. Pozneje se je preselil na gimnazijo v Novem mestu, kjer je dokončal srednješolske nauke.

Po končanih gimnazijskih študijah je odšel na Dunaj, da se posveti zdravniški vedi. Tudi tu se mu ni godilo dobro. Sicer mu je priskočila na pomoč njegova najmlajša teta in ga gmotno podpirala po svojih močeh, toda godilo se mu je, kakor se je godilo večini naših akademikov, večkrat slabo nego dobro.

Že kot majhen šolarček se je zavedal svoje narodnosti, kot gimnazijec in posebno še kot visokošolec pa je bil navdušen Jugoslovan, poln človekoljubja in domoljubja. Na Dunaju je bil energičen in goreč širitelj jugoslovenske vzajemnosti. Ponajveč je občeval s tovariši iz Srbije in

vzdrževal je stalne prijateljske stike s srbskim akademskim društvom „Zoro“. Te prijateljske zveze, ki si jih je pridobil kot visokošolec, je skrbno negoval tudi v poznejših letih, zato je imel mnogo prijateljev med srbskimi brati. Mladi Oražen je bil prvi slovenski visokošolec, ki je nastopil za ujedinenje jugoslovenskih plemen in temu svojemu cilju je ostal zvest do smrti. Svoje študije je končal v Gradcu ter se je nato naselil v Ljubljani kot praktičen zdravnik, ki je vodil nekaj časa tudi ortopedičen zavod.

Leta 1902. meseca marca se je poročil z Ženi, rojeno Auerjevo, ter je dobil vse Auerjevo posestvo, ki je bilo takrat precej zadolženo. Z velikim trudom in naporom je rešil posestvo s tem, da je odprodal pivovarno, ki jo je imela dolgo vrsto let rodbina Auer. To so mu njegovi nasprotniki hudo zamerili ter ga zavoljo tega napadali in dvomili o njegovi narodni zavednosti. Pozneje je podedoval po svoji teti v Kostanje-

vici tudi vinograd in gozd. Vse to premoženje, ki znaša po današnji vrednosti čez 15 milijonov kron, je zapustil jugoslovenskim medicincem (glej njegovo oporoko v 4.-5. številki Sokoliča) ter si s tem postavil trajen spomenik nesebičnosti v jugoslovenskem narodu.

Dr. Oražen se je udeleževal kot zdravnik tudi političnega življenja. Leta 1906. je bil izvoljen v občinski svet mesta Ljubljane, kjer je deloval do leta 1910. V tem času so ga ljubljanski volilci izvolili tudi kot svojega zastopnika — deželnega poslanca — v kranjski deželni zbor. Dr. Oražen je bil dober in priljubljen govornik, zato je večkrat nastopil na političnih shodih. Takrat se je še bil boj proti Nemcem, ki so bili sicer po številu že jako majhni, toda s pomočjo vlade, ki jih je negovala in podpirala kot skrbna mati svoje bolešno in slabotno dete, so imeli še vedno prvo in zadnjo besedo. V tem boju je dr. Oražen nastopal neustrašeno ter z vnemo in energijo odbijal zahteve Nemcev v deželni zbornici. Leta 1908. ob priliki glavne skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Ptujju so ptujski Nemci in nemčurji pokazali svojo moč ter napadli slovenske skupščinarje in razbijali v Narodnem domu. Ta nemška podivjanost je vzbudila po vsej Sloveniji veliko ogorčenje in željo po maščevanju nad Nemci, zlasti v Ljubljani. Sklican je bil protestni shod proti ptujskim dogodkom. Na shodu je nastopil dr. Oražen kot glavni govornik. Dvorana Mestnega doma je bila nabito polna, velikanska množica ljudstva pa se je zbraja na trgu pred Mestnim domom. Dr. Oražen je govoril pri odprtem oknu, da so ga slišali zborovalci v dvorani in na trgu. S svojo iskreno in navdušeno besedo je razvnel zbrano ljudstvo, ki se je hotelo takoj maščevati za žalitve in škodo v Ptujju. Po končanem shodu se je spontano uvrstila množica v sprevod, ki je krenil po mestu pred nemško kazino v Zvezdi. Zažvenketale so šipe in namah je bilo maščevano nemško divjanje v Ptujju. Razburjenje se ni pleglo tako hitro. Drugi dan, v nedeljo dne 20. septembra, so se zopet zbirale množice po ljubljanskih cestah. Nastopilo je vojaštvo pod poveljstvom mladega nemškega častnika, ki je zaukazal streljati na zbrano množico. Padla sta in prelila po nedolžnem kri narodna mučenika Ivan Adamič in Rudolf Lunder. Dr. Oražen je bil prvi zdravnik na mestu, ki je nudil ranjencem prvo zdravniško pomoč. Pri tem poslu si je okrvavel svojo manšeto, ki jo je pozneje kot poslanec v deželnem zboru pokazal tedanjemu deželnemu predsedniku kot dokaz nepravičnega postopanja vlade napram Slovencem.

Leta 1908. je zaradi političnih spletk odložil tedanji starosta Slovenske Sokolske Zveze in sedanji dr. Oražnov naslednik br. dr. Vladimir Ravnihar mesto staroste in na Vidov dan, dne 28. junija 1908. je bil na občnem zboru Slov. Sok. Zveze izvoljen br. dr. Oražen za starosta. Živahno je bil pozdravljen od zborovalcev, ko je stopil v dvorano ter se zahvalil bratom Sokolom za izkazano veliko zaupanje, izjavljajoč, da mu ne bo zmanjkalo energije in volje za veliko in resno sokolsko delo.

S tem je stopil v krog sokolskih delavcev. Dne 30. septembra smo ga že videli v Žireh pri otvoritvi prvega Sokolskega doma v Sloveniji,

kjer je kot starosta S. S. Z. izpodbujal mnogoštevilno sokolstvo k vztrajnosti in delu ter za zgled stavil Žirovske Sokole, ki so si prvi zgradili svoj lastni dom.

Toda že v prvem letu njegovega starostovanja je prišlo do krize v S. S. Z. in starosta dr. Oražen je izstopil iz starešinstva. Kakor že omenjeno, je prodal dr. Oražen, da reši svoje premoženje, pivovarno družbi Union, ki je bila po večini v nemških rokah, a pridržal si je gotovo število delnic, da je imel vpogled v poslovanje družbe. Zaradi tega opravičljivega dejanja so mu nekateri očitali narodnostno nezavednost in da bi zadeva ne škodovala sokolstvu, je odložil mesto staroste. V svojem pismu, ki ga je poslal odboru S. S. Z., kateremu je javil, da odlaga mesto staroste, pravi med drugim: „Mislim, da je za nas vendar bolje, ako stojim socialno trdno, kakor pa da vegetiram od danes do jutri in pričakujem, kdaj me bode zadolžena pivovarna popolnoma zadušila. Čul sem, da se me namerava napasti tudi na občnem zboru Zveze. Ker vem, da bi to sokolski stvari škodovalo, in ker nikakor ne maram, da bi bil temu razporu jaz vzrok, zato izjavljam, da odlagam čast staroste S. S. Z. Razume se pa, da bodem storil kot navaden član vse, kar je v moji moči, da процvita sokolska ideja. Hvala vsem bratom, ki so mi zaupali. Na zdar! Dr. Oražen.“ Toda na prihodnjem IV. občnem zboru S. S. Z. dne 7. novembra 1909. je bil dr. Oražen vnovič izvoljen za starosto. Odslej ji je starostoval do njene likvidacije, ki se je izvršila na zadnjem občnem zboru dne 21. marca 1920., ker je bil medtem že ustanovljen Jugoslovenski Sokolski Savez, ki je združil vse jugoslovensko Sokolstvo.

Kot starosta se je udeleževal vseh zletov Slov. Sokolske Zveze in župnih zletov ter povsod nastopal kot govornik in boritelj za sokolsko misel. S svojo mirno a podžigajočo besedo je vselej navdušil poslušalce in jih izpodbujal k širjenju sokolske ideje. „Bodite prepričani in navdušeni apostoli te krasne ideje in ne mirujte poprej, dokler ne zanetite ognja svetega navdušenja za sokolsko idejo v zadnjo kočo! Le tedaj, če bo ves slovenski narod prepojen in nasičen s sokolsko idejo — le tedaj bo zrl lahko v svojo bodočnost, ker zanašajoč se na svojo sokolsko moč in značajnost bo odbijal lahko vse sovražne navale.“ Ta nauk je dal na pot tekmovalcem - sokolom ob prvi medzletni tekmi Slov. Sokolske Zveze dne 25. septembra 1910.

V juliju 1910. leta se je udeležil sokolskega zleta v Beogradu in Zofiji, kjer je vodil odposlanstvo slovenskih Sokolov. S kakšnimi občutki se je podal na to pot, on, ki je vse svoje življenje deloval za zbližanje in ujediničenje jugoslovenskih plemen, si lahko mislimo.

Fri sokolskih zletih ga je doletela tudi marsikatera neprijetnost, katerih se je pogosto spominjal in rad o njih govoril. Ko sta se z br. tajnikom vračala z vozom iz župnega zleta Goriške Sokolske Župe iz Št. Petra pri Gorici na goriško železniško postajo, so ju napadli laški podivjani nestrpneži, ki so sovražili vse, kar je bilo slovenskega, posebno pa So-

kolstvo, s kamenjem. Toča kamenja se je vsula za njima iz zasede, a usoda je hotela, da ni bil nihče od njiju zadet.

Ko se je ustanovila Slovanska Sokolska Zveza, pri kateri je bila učlanjena tudi Slovenska Sokolska Zveza, je bil br. dr. Oražen izvoljen za podstarosto Slovenske Zveze in je to mesto zastopal do svetovne vojne.

(Konec prih.)

Klic Sokolov.

Koračnica.

(Cibic).

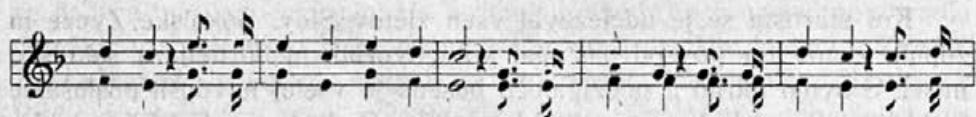
Uglasbil O. Dev.

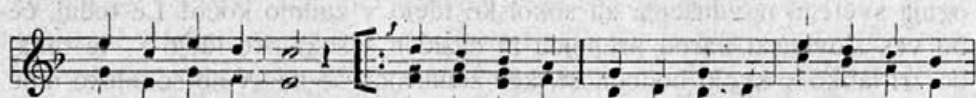
Čuj-te pe-sem od Ja - dra - na, pe-sem ža - lo-sti, gor - ja, čuj-te

o - no sKo-ro - ta - na, pe-sem bra-tov in se-stra. Ro-dna gru-da je tep-

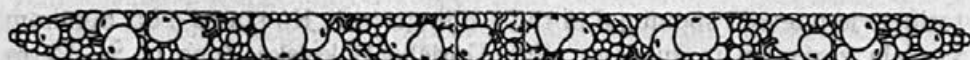
ta - na, brat-je v rob-stvu nam je-če! Kdaj bo suž-nost njih kon - ča-na, kdaj kon-

ča - no njih gor - je? Brat-je, ses-tre, vsi na de - lo, lju-bav zdaj naj

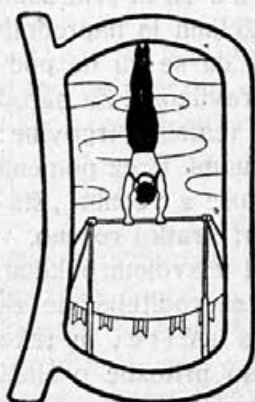

go - vo - ri! Hra-bro na-ših vrst kr - de - lo bra-te naj, bra - te naj o - svo-bo-di!

Sokolskemu naraščaju.

(Konec.)

ragi moj dečko! Telo je samo lupina, v kateri se skriva jedro duha. Duh ga oživlja, duh ga dela v resnici krasnega. Najkrasnejše telo izgubi na ceni, če je njegov duh podel, siromašen, prav tako kakor z nevoljo zavržemo sad, čigar krasna lupina nas je zapeljala, da smo okusili zoperno grenko, smradljivo jedro. Misli na to in ravnaj se po tem. Varuj se vsakega prostaštva, glej, da postaneš plemenitejši v vsem, ogiblji se slabe družbe. Ako hočeš biti močan na duhu, moraš tudi svojemu duhu nalagati težke naloge, kakor jih v sokolski telovadnici nalagaš svojemu telesu. S krepitvijo telesa postajaš telesno močnejši, z utrjevanjem duha pridobiš duševno moč. Kaj je „utrjevanje duha?“ To je „samopokornost“. Ako hočeš biti močan na duhu, si moraš najprej podvreči telo, premagati njegove zahteve, krotiti strasti. Človeško življenje je v splošnem večni boj med gmoto in duhom, boj mesa proti misli. Na tisoče je poraženih, malo je zmagovalcev; toliko je med ljudmi slabičev, toliko trstik, majajočih se v vetru!

Toda ti nam porečeš, da vendar ne moremo zahtevati, da bi bil nekak puščavnik — in prav imaš. Tega ne zahtevamo. Kar hočemo od tebe — v tvoj blagor! — je, da se varuješ vseh slabih strasti. Varuj se alkohola, ki spravi človeka ob pamet, igraj sicer plemenite igre, n. pr. kegljanje, šah, biliard in druge, toda kakor ognja se ogibaj hazardnih iger in ne puši! Ako pa misliš, da bi kot nekadilec — „ne bil mož“ in da je potrebno hlapčevati tej razvadi, da je treba izpuhавati v zrak težke denarje, varuj se vsaj cigarete, ki vzgaja pleme sušičarjev, na deset korakov zoperno smrdečih. Ne išči stikov z ženskim spolom, ker pomni, da je tvoja starost čas priprave. Prêpozno je tožiti, prekasno se kesati, če si si predčasno zastrupil življenje, če si pred časom izgubil mladost... Ne glej nas tako nezaupno, mar misliš, da govorimo v svojo korist, ali da na kako višjo zapoved prodajamo svojo pridigarsko umetnost? Da se brigamo za tvoj blagor, ne za svojo korist, spoznaš sam, če si ogledaš od blizu nesebično sokolsko delo, toda, kar se tiče one višje zapovedi, imaš prav. Veš, kdo nam je ukazal speljati naš naraščaj na pot, po katerem mora stopati resnično hrabri mož? Nikak gospod z zlatim ovratnikom ni bil to, niti dostojanstvenik s škotovo palico, mati Domovina je to bila, ta je vsem Jugoslovanom dobre volje naročila, da niti ene zveste jugoslovanske duše ne pustimo brez pomoči. Žetev je res velika, toda delavcev je malo. Mi sokolski delavci smo si vzeli na brigo vas in naša dolžnost je, ker imamo že življenske

izkušnje, da opozorimo svoj naraščaj na nevarnosti, prežeče na potu življenja. Zato verujte v nas, svoje prijatelje!

Tretja v vrsti možatih čednosti pa je r a z u m n o s t. Ta ni pridržana samo za učene ljudi. V vsakem poklicu je treba ukaželnih in naprednih glav. Nič nam ne pomaga rokodelec, ki vedno toži, „da se ga ne podpira,“ toda ni za rabo, ker nima spretnosti, ne pozna pravilnosti. Za narod nima cene trgovec, ki bi rad obogatel, toda ne razume temeljev trgovine: računstva, poštenosti in umetnosti, kako postopati z ljudmi. Brez pomena za naš boj je inteligent, ki je zabil očetove žuljeve groše z večnim „študiranjem po gostilnah“ in piše sedaj za dnevno plačo; kratko rečeno, v nikako korist nam ni nihče od teh, ki so pomanjkljivi v svojem poklicu. Zato se vestno pripravite za svoj poklic, zakaj ne za roditelje, ne za mojstre, ne za učitelje ampak sami za sebe se učite, in tako boste nekoč spali, kakor ste si postlali. Zastonj so pritožbe o slabi postelji, ki jo je postlala lastna roka, roka naj bo kaznovana.

Ljubite svoj poklic; nesrečen je, kdor ga smatra za breme. Poklic spremeniti ni lahko, in končno, kaj si prebereš: povsod je treba delati, tako zahteva življenje. Življenje je gibanje, delo in boj. Kdor je zakopal talent dela, je podoben bojevniku, ki je odvrget orožje in ki beži strahopetno — v lastno pogubo. Življenje je dolžnost, katero je treba pošteno izpolnjevati. Zadovoljnost z življenjem daje moč, da pravilno izpolnjuješ življenske in prostovoljne dolžnosti. Življenska dolžnost se nanaša na tebe in na tvojo rodbino, je torej nekaka živalska dolžnost, ker stremi za ohranitvijo edinca, prostovoljno dolžnost pa bi imenoval č a s t n o dolžnost, katere namen je blagor naroda in človeštva. Narod pa obsega v sebi tisoče manjših celot, začeni od dežele preko okrožij, mest, občin in vasi do vsakovrstnih koristnih društev. Tem služiti in z njihovo pomočjo koristiti narodu in človeštvu je častno, zato si tudi ti izberi narodno društvo, v katerem boš, ko dorasteš, lahko izpolnjeval tudi svojo častno dolžnost (pri tem ti nikakor ne bo treba zane-marjati življenske dolžnosti). Nočemo ti vsiljevati tega ali onega društva, saj delo v d o b r i h narodnih društvih, naj so že kakršnakoli, je blagoslovljeno in zaslužno. Toda ti si sam prestopil iz ljudske v sokolsko šolo — ali poznaš sedaj svojo častno dolžnost? Mi, ki te imamo radi kot pripadnika naraščaja, te tem rajši pozdravimo kot sobrata, ko dopolniš svoje 18. leto. Le krepí se, vzpni se više in više, napreduj telesno in duševno! Ne pozabi n a d a l j n e i z o b r a z b e. Če bi živel človek sto let, vedno se je treba učiti; šola more dati samo temelj, na tem pa je treba graditi stavbo s a m o i z o b r a z b e. Čim več človek ve in razume (ni dosti samo vedeti, treba je tudi razumeti, kakor nič ne koristi jesti, če se ne prebavi), tem više duševno stališče zavzema, čeprav ima delavski predpasnik, medtem ko pokriva dragi klobuk pogosto prazno, domišljavo glavo. V e d e t i i n r a z u m e t i, to je glavno, kajti pravemu napredku je najbolj nevarno nerazumevanje. Vjel je nekaj bobnečih fraz in že podira večne postave človeštva, navade in nравstvenost, narodnost in

vero — sam se je zastrupil in sedaj zastruplja tudi druge, slednjič pogine nesrečen sam s seboj...

O potrebi prave izobrazbe pravi Palacký: „Zdaj je treba, da se izobražujemo in po izobraženem razumu delamo. In če bodo delali vsi naši narodnjaki iskreno in s pravo izobraženostjo, potem nimam strahu za naš narod. Ta se bo obdržal sam, dokler bo hotel in dalje nego si želijo njegovi sovražniki. In da bi delali vsi v korist domovine z razširjevanjem vede in prosvete, to daj Bog!

Znanje je sila! na to ne pozabite. Sokol ga vam nudi, zato ne zametujte bratske pomoči. Ne puščajte knjižnico neizrabljeno, ne zane-marjajte predavanj, udeležujte se poučnih izprehodov, čuvajte in branite krasoto prirode, ki jo uničujeta samovoljnost in nespamet drugih, ne opustite nobene priložnosti za izobrazbo razuma in srca. Pazite, da ne bodete morali nekoč priznati: Grešil sem, ko sem zametoval to, kar povzdiguje človeka nad žival, kar daje slabemu moči, neukemu razuma. Zanemiaril sem samoizobrazbo in celo one temelje znanosti, ki mi jih je dala šola. Zavrgel sem peruti znanja, ki bi me vzdignile nad močvirje prostaškega življenja in sedaj tičim v jami brez pomoči, ognjušen, za-strupljen...

Gorje vsem, ki pridejo do takega spoznanja, zakaj zapravili so ta-lente življenja in brez častnega spomina poginejo. Zato imejte vedno pred očmi besede Gregorčičeve:

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
Življenje naj bode ti delaven dan...
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!

MR. PH. ŠLAJPAH FRANCE:

Magnezija.

časih je ležala po vseh kotih telovadnice, sedaj pa slišim skoraj pri vsaki telovadni uri prepir za košček magnezije, s katero br. orodjar že nekaj časa jako varčuje. In pri tem prerekanju sem že dostikrat slišal vzklik: „Kaj pa je prav za prav magnezija, ki jo nam tako primanjkuje?“

Enako ali podobno se je gotovo že vprašal marsi-kdo izmed vas, zato vam bom skušal odgovoriti na to vprašanje.

Da sestoji zemlja, po kateri hodimo, iz različnih rudnin, vam je znano in vi, ki ste se učili v šoli že kemije, veste tudi, da so vse te rudnine spojine različnih elementov ali prvin, to je, kakor nam

že ime samo pove, prvotnih ali temeljnih kemičnih tvarin, ki se ne dajo po danes nam znanih kemičnih sredstvih več razkrojiti. Ako žgemo železno rudo — rjavo kamenje — mešano s premogom v visokih pečeh — plavžih, izteka spodaj čisto železo, v peči pa ostane brezlika tvarina — žlindra. Železo lahko še naprej grejemo, kakor hočemo, ono ostane železo, torej je prvina, element. Iz žlindre pa lahko še vedno izločujemo nove tvarine, zato je ona še vedno kemična spojina. Največ kemičnih prvin poznate v vsakdanjem življenju pač med kovinami (zlato, srebro, baker, železo, platin itd.). In med kovine spada tudi srebrno se lesketajoči magnezij. Vidite ga redko, ker se v naravi ne nahaja tako pogosto, kakor druge kovine in ker se radi svoje mehkobe in nestanovitnosti ne more kosati z drugimi kovinami. Mogoče pa je videl že kdo izmed vas fotografirati zvečer v sobi. Fotograf je zažgal srebrno se lesketajoč trak ali prah, nastala je trenutno zelo močna svetloba, in če ste šli pozneje pogledat, videli ste, da se je ona svetla kovina spremenila v bel prah. Ta prah je naša magnezija, ali kakor jo kemično imenujemo, magnezijev karbonat, ono prvo pa je bila prvina — kovina magnezij.

Seveda se naša magnezija v velikih množinah ne pridobiva na ta način, temveč direktno iz rudnin, ki vsebujejo magnezij. Največ ga je na Tirolskem, kjer se celo pogorje Dolomitov imenuje po rudi, ki vsebuje magnezijev karbonat in ogljikovokisli apnenec. Poleg dolomita najbolj razširjen je magnezit, to je magnezijev karbonat, ki se pa po svojih kemičnih sestavi razlikuje nekoliko od umetno narejenega, kakršnega rabimo mi. Veliko množino magnezije se pridobiva na Tirolskem iz dolomita, še več pa iz salin v Strassfurtu. Način pridobivanja je povsod sličen. Mrzli razstopljeni, magnezij vsebujoče rude, primešamo razstopljeno sode (natrijev karbonat), ker se vsa kemična spajanja v tekočem stanju lažje vrše. Ako to zmes temeljito mešamo, prične prej čista tekočina izločati gostotekočo, želatini podobno maso, ogljikova kislina se spaja z magnezijem in vodo. Ta gosta tekočina se še večkrat izpere z vodo, da se odstranijo ostanki drugih rudnin, nakar jo nalahno segrevamo. Majhni mehurčki, ki zapuščajo kotel, so ogljikova kislina, kar jo je preveč vmešane. Čim zapazimo te mehurčke, stresemo vse skupaj na velika sita, voda odteče in napol vlažno belo maso stisnemo v velike kocke — in to je naša magnezija, ali umetno napravljeni magnezijev karbonat. Priporočati slišite mnogokrat angleško magnezijo. Ta se ne razlikuje od tirolske kemično čisto nič, je samo mnogo lažja in bolj rahla nego tirolska. Je pa ta magnezija izdelana elektrolitičnim potom pri pridobivanju sode. Izdela se je sicer res največ, kakor tudi sode, na Angleškem — vendar znači danes to ime bolj način pridobivanja kot pa kraj.

Sedaj, ko nam je magnezija znana, ni odveč, da tudi vemo, zakaj se rabi.

Ker to si mislite najbrže sami, da jo samo za telovadce ne izdelujejo. Pa zakaj jo rabimo mi, telovadci? Roke se vam pote pri vadbi in naveličana koža se kaj rada prime železnega droga, telovadca pa pusti

samega na tla z odtrganimi žulji na dlaneh. In tu posreduje magnezija. Vpije pot in napravi kožo gladko in mehko, da se telovadec lahko suče kolikor hoče po drogu — seveda če niso noge pretežke. Magnezija pa še ne naredi telovadca, kakor si marsikdo misli, ki si namaže magnezije na roke, da izgleda kakor mlinar, pa ne samo on, ampak tudi njegova okolica je vsa zaprašena.

Pa šalo v stran! V enake namene kot v telovadnici rabi se tudi v zdravilstvu kot primes posipalnim praškom proti potenju in za šminke in pudre, s katerimi se poskušajo nečimerne dame napraviti lepše kot so. Važna je pa tudi kot zdravilo pri mnogih boleznih želodca in prebavil, ker vsebuje mnogo ogljikove kisline in učinkuje odvajalno. Vsak dan jo rabite v zobnem prašku, mešano s kredo, ker je tako fin in rahel prah, da vam ne poškoduje zobne glazure. Sestrice pa poznajo še druge njene vrline, magnezija napravi bele čevlje zopet nove. Poleg te domače vsakdanje rabe pa se porabi velike množine magnezije pri izdelovanju papirja, klobučevine in podobno.

Da je pri nas danes magnezija tako draga, leži vzrok v visokih prevoznih stroških in dragih pripravah, iz Tirolske jo pa dobimo tudi težko, ker so rudniki in tovarne pripadle Italiji. Zato štedite z magnezijo v telovadnici, ker sedaj veste, da ne raste za plotom!

DR. J. B.:

Masarykove igre v Pragi.

padek telesnih sil in odpornosti sili vse narode, ki so šli skozi svetovno vojno uničevanja in se vrnili z razbitim zdravjem, da posvete vso svojo pažnjo telesni kulturi, da vzgoje silen rod bodočnosti, ki bo sposoben po duhu in telesu tekmovali v težkem boju za obstanek. V vseh državah prodira prepričanje, da je v krog telesne kulture treba pritegniti najširše vrste naroda, da je treba sport in telovadbo demokratizirati.

Češki narod je s sebi lastno vztrajnostjo začel organizirati in širiti gojitev sporta in telovadbe. Ne samo iz političnih, propagandnih namenov, da svet opozori na dejstvo, da v srednji Evropi biva slovanski rod, ki ima zmožnosti in sile, da v solncu svobode na vseh poljih človeškega udejstvovanja doseže to, kar so dosegli drugi kulturni narodi, ki so imeli srečo biti politično in gospodarsko svobodni dolga stoletja, češki narod je zbral in posvetil svoje moči telesni kulturi glavno iz prepričanja, da samo temeljita preobrazitev telesa in duha more podati zadostno jamstvo, da bo narod v težkih bojih bodočnosti zmagoslavno obstal.

V dneh 3., 4. in 5. junija so priredili v Pragi veliko sportno in telo-

vadno slavnost, ki so ji dali naziv: Masarykove igre. Je to češka olimpijada, ki naj se ponavlja vsako drugo leto in ki naj bo mednarodno zbirališče prijateljev telesne kulture iz vseh delov sveta. Masarykove igre imajo značaj lahkoatletičnih iger moških in ženskih, pri katerih je dana vsem sportnim in telovadnim organizacijam možnost, da pokažejo, kako široko in globoko je njih trud zasejal uspehe med narodove vrste.

Na prvih Masarykovih igrah je Sokolstvo prvič nastopilo v zvezi s sportnimi organizacijami in je imelo na ta način priliko pokazati vso svojo popolnost, ves svoj demokratični telovadni sistem, ki noče povzdigovati posameznika in njegov uspeh, ki polaga važnost glavno le na uspeh celote. V tem dejstvu tiči prednost Sokolstva. Pri tekmah v Masarykovih igrah za Sokolstvo niso zmagovali poedinci, ampak skupine, katerih zmaga je resultirala iz zmožnosti in uspehov posameznikov. Za posamezne sokolske skupine se je določil uspeh iz povprečnosti. Posameznik izginja pred celoto, zmaguje samo celota. Najboljši posameznik mora od svoje „slave“ oddati najslabšemu, uspehi vseh se zlijejo v močan uspeh celote. V tem načinu tekmovanja je veliko vzgojnega, ta način popolnoma odgovarja demokratičnim sokolskim načelom: posameznik nič, celota vse. Pri svoji vzgoji Sokolstvo upošteva slabosti človekovega značaja in ne dopušča, da bi čast biti prvi komu preveč ne šla v glavo in da bi slavljenje prvenstva posameznika ne pokvarilo posameznika, da bi iz njega ne postal profesionalist. Ta razlika med Sokolstvom in sportom daje Sokolstvu prednost, upravičuje njega demokratizem in tvori gotovo podlago, da bo Sokolstvo šlo vedno širše med ljudstvo, dočim bo sport ostal vedno več ali manj omejen na mali krog.

Masarykovih iger so se udeležili poleg Sokolstva in najrazličnejših nogometnih, atletičnih, vojaških, kolesarskih, moških in ženskih čeških organizacij tudi zastopniki tujine: Jugoslavije, Švedske, Danske, Francije in Italije. Najmočnejše je bila zastopana Jugoslavija s približno 40 udeležniki.

V okviru iger je nastopilo tudi vojaštvo, policija in atletični klubi. Zanimiva je bila vojaška tekma na progi 5 km po geslu: „Vsak gre, kakor more.“ V polni vojaški opremi je zmagovalec prehodil progo v 30 minutah in par sekundah. V teku, skoku in metanju kopja, krogle itd. so zmagovali tujci. V teku so imeli prvenstvo Italijani in Francozi, v skoku v daljavo zmaga (6 m 93 cm) Šved Petersen, istotako v metanju kopja (48 m 31 cm). V hoji 10 km zmaga Italija (50 : 43'20). Jugoslovani so dosegli lepe uspehe v teku, metanju diska, krogle in kladiva. Sokolstvo je pod vodstvom br. dr. Vanička izvajalo z znano sokolsko točnostjo slovaške proste vaje in pokazalo sokolsko delo s telovadbo na orodju, kjer se je občinstvo čudilo zlasti 50 letnemu „mladeniču“, znanemu Sokolu Erbenu.

Celotna klasifikacija narodov kaže sledeče: Italija 48 točk, Čehoslovenska 39, Francija 27, Švedska 20, Jugoslavija 12, Danska 11.

Himne narodov so zaključile dobro obiskovane igre.

Makova žetev.

Telovadne raznoterosti (raznolikosti) za nastop moškega naraščaja na odru.

(Konec.)

III. Makova žetev.

Opisane raznoterosti je izvajal oddelek dijaškega naraščaja Sokola v Mariboru dne 5. XII. 1920. na odru tako:

1. Na oder stopi vodnik (najmanjši telovadec) in nagovori občinstvo. „Gospoda! Pridelali smo maka obilo. Devolite mi, da vam pokažem, kako ga spravljamo. Vozimo ga na živih vozovih, ki so jako podobni samokolnicam, a so brez kolesa in se odlikujejo od običajnih samokolnic, ker vozijo v taktu. Poglejte si moje žive samokolnice!“ (Poveljuje telovadcem, pripravljenim za odrom). „Vozite mak!“ — „Samokolnice naprej!“

Godba zaigra koračnico („Mladi vojaki“). Devet samokolnic (glei II. 1.) se pripelje v redu druga za drugo na oder, stopajoč z rokami po taktu koračnice. Ko je krog samokolnic na odru zaključen, poveljuje vodnik izmeno ulog: „Dovolj! Menjati! 1-2-3-4!“ Izmena še dvakrat.

„Dovolj!“ — „Krog!“ (Vzravnavo in obrat v čelni krog.)

„Vsed na tla — zdaj!“ (gl. II. 5.)

2. Vodnik občinstvu: „Mak je treba ophati. Da taremo mak, imamo posebno napravo, živo stopo. Poglejte, kako ršemo mak!“ Povelja: „Z obratom v temeljno stojo zdaj!“ (gl. II. 6. a). — „Z odkoraki v stope — zdaj!“ (Prijem gl. II. 2.) „Phati — zdaj! 1-2-1-2!“ (šestkrat). — „Dovolj!“ — „Z odkoraki v čelni krog — zdaj!“ — „Vsed na tla — zdaj!“

3. Občinstvu: „Zdaj bomo mleli makovo olje. Niso vam vsi mlini enaki. Izumili smo si poseben mlin. Evo, pogledajte, kako meljemo mak!“

Povelja: „V temeljno stojo — zdaj!“ (gl. II. 6. b). — „Prva šestorica v krog — zdaj!“ „Ostali v vnanji krog — zdaj!“ (Dva sosrednja sklenjena kroga, v notranjem 6, v vnanjem 12 telovadcev). „Prvi v ležno veso — zdaj!“ (Samo v notr. krogu) — „Mleti — zdaj!“ Notranje kolo se suče na desno, vnanje na levo. Po izmeni vse v nasprotno stran. „Dovolj!“ — „Odmor!“

4. Občinstvu: „Delo v mlinu je naporno. Delavcem je treba privoščiti malo počitka, da malo sedejo. Stolčkov nam ni treba.“ Povelja: „Pozor!“ — „Na desno!“ — „Naprej stopaj!“ Kadar dosežejo primerno razdaljo: „Krog — stoj!“ itd. (gl. II., 4 „Živi stolci“).

5. Občinstvu: „Pri počitku nam je telovadba najljubša zabava“ Povelja: „Roke na prsa — zdaj!“ — „Trikrat suniti gor! 1-2-3!“ „Trikrat suniti v stran! 1-2-3!“ — „Trikrat suniti v stran dol! 1-2-3!“ itd. — „Dovolj!“ — „V temeljno stojo — zdaj!“ — „Naprej stopaj!“ — „Dvoled naprej!“ — „Poln korak!“ — „Vod stoj!“ — „Odmor!“

6. Občinstvu: „Po dovršenem poslu se moji delavci vesele. Glejte, kako plešejo sokoliči!“

Orkester zaigra sokolsko koračnico. Na prvi takt se primejo dvojice za ples in čakajo v pozoru na 5. takt, nakar izvajajo telovadni ples (gl. li 7) Ves ples se ponovi še enkrat od 1.—20. takta. Nato poveljuje vodnik: „Pozor!“ (Dvojice se izpuste.) „Naprej stopaj!“ in odkoraka z oddelkom z odra.

GLASNIK.

Glavna skupščina Jug. Sok. Saveza bila dne 30. junija 1921. v Osijeku. Vsa poročila funkcionarjev saveznega starešinstva so bila z odobravanjem vzeta na znanje. Skupščina se je z vsem poudarkom izrekla, da je jugoslovensko Sokolstvo samo eno, in sicer to, ki je včlanjeno v našem Savezu, izven tega Sokolstva jugoslovenstvo ne pozna nikakega drugega Sokolstva. S tem je naše članstvo vnovič manifestiralo za ujedinjenje in za popolno združitev vseh treh plemen v Jugoslaviji ter odločno zavrnilo separatistično stremenje malega dela v našem Sokolstvu, ki skuša razdreti in razrušiti na novosadskem saboru ustanovljeno zvezo. Z veseljem konstatiramo, da je ta del tako neznaten, da se nam ni bati, da bi dosegel velikih uspehov ter zopetno ustanovitev plemen-skih sokolskih zvez. Skupščina je sprejela več resolucij, ki povdarjajo stališče Sokolstva napram veri in politiki, zahteve po izpopolnitvi telesne vzgoje po Tyrševem sestavu v šolah, in sklep, da bodi Vidov dan sokolski praznik, na katerem naj se zbirajo doneski za zletne fonde. V starešinstvo so bili izvoljeni: starosta br. dr. Ravnihar, njegovi namestniki bratje Gangl, dr. Car in Paunković, načelnik br. dr. Murnik, njegovi namestniki bratje Ku-kec, Vojinović in Švarcvald, odborniki bratje Bajželj, dr. Fux, Dončević, Kajzelj, Kostnapfl, Marolt, Svajgar, Gradojevič, sestre Cigojeva, Milčiničeva, namestniki bratje Čobal, Šlajpah, Kramar, Ambrožič, dr. Budisavljevič in Sušnič. Skupščina je tudi sklenila, da naj se vršijo glavne skupščine ne več v zletni dobi, ampak v mesecu marcu.

Sokolsko društvo I v Ljubljani je eno najmočnejših društev, ki se pa mora — kakor večina naših društev — boriti za telovadnico in za telovadni prostor. Neumornemu delu in skrajni energiji odbora se je slednjič posrečilo za društvo pridobiti lep in obsežen prostor v svojo last. Mestni zastop v Ljubljani je prodal društvu trg Tabor in dovolil, da si ga društvo priredi za letno telovadišče in da si postavi tu svoj lastni sokolski dom. Letošnjo pomlad se je pričelo z delom za prireditev telovadišča, ki meri 40 × 60 m. Izravnavanje telovadišča je po večini oskrbelo članstvo samo. Po končanem stanovskem opraviu so se zbrali vsak dan člani in članice ter z lopato in samokolnico izravnavali telovadišče. Ves prostor je dobil lepo železno ograjo na cementnem podzidku. Z velikim naporom in s požrtvevalnim sodelovanjem meščanov — prijateljev Sokolstva — se je društvu posrečilo urediti telovadišče vsaj za silo v toliko, da se je mogla že dne 10. julija t. l. vršiti običajna vsakoletna javna telovadba. Delo se bo nadaljevalo in slavnostna otvoritev telovadišča in začasnih oblačilnic s kopališči bo dne 14. in 15. avgusta t. l. Na zidanje sokolskega doma društvo še ne more misliti, ker bo stavba po sedanjih načrtih in proračunih veljala več milijonov. Društvo se bo v zimski dobi še vedno moralo stiskati po tesnih šolskih telovadnicah, zato pa se bo v poletni dobi tem prestejše razvijalo na obsežnem telovadišču, dokler ne dobi lastne strehe.

Javna telovadba se je izvršila v splošno zadovoljnost, število telovadečih pa je vzbudilo spoštovanje do društva, zakaj 415

telovadcev, telovadk in naraščaja ne zmore vsako društvo. Pri prostih vajah je nastopilo 105 telovadcev in 61 članic, ki so izvajali letošnje župne vaje z ozirom na še neutrujeno telovadišče prav dobro. Dečki, bilo jih je 97, so delali vaje z lesenimi palicami, deklice (36) pa vaje z cvetnimi loki, oba oddelka sta izvršila svoji nalogi dobro. Moški naraščaj (47) je pokazal proste vaje, ženski (69) pa ritmične in skupinske proste vaje, oboje hvalevredno. Dovoljena naj nam bo pripomba, da ležna opora ni lepa niti pravilna, ako imajo telovadci preveč vleknjen križ, da je truplo v loku vpognjeno proti tlom. V ležni opori naj tvori truplo od glave do prstov na nogi skoraj premo črto, seveda mora biti križ vzlic temu vleknjen. Tudi orodna telovadba, 6 vrst članov in 4 vrste članic, je bila lepa ter je dokazala, da se goji vsestransko, posebno všeč so bile vaje članic.

Nad vse živahno pa je bilo na telovadišču, ko je nastopil naraščaj k orodni telovadbi in k igram. Skupina ženske dece je tekala s kratko kolebnico po telovadišču, druga je izvajala igre, in vaje na gredi, ženski naraščaj je vadil na gredeh, na bradlji in z dolgo kolebnico, moška deca tekme v teku in tekme v vrečah, kar je vzbudilo pri občinstvu mnogo veselja in zabave, moški naraščaj pa je sestavljal v štirih oddelkih lepe skupine, od katerih je posebno učinkovito vplivala na gledalce zadnja, pri kateri so naraščajniki držali navpične plezalne drogove, na vrhu njih pa je držal po eden razovko na kormolcu. Pohvalno moramo omeniti, da so bile vaje za ves naraščaj primerno izbrane in ne pretirane, kakor se navadno opazja, znamenje, da je vodstvo naraščaja v dobrih rokah. K sklepu so sestavili vsi telovadci lepo skupino. Javna telovadba je pokazala, da se društvo zaveda svoje naloge in da stremi za razvojem in napredkom v telesnovzgojni stroki.

Sokolsko društvo v Splitu je priredilo dne 19. junija javno telovadbo članstva in naraščaja, ki je uspela vrlo dobro in pokazala lepe uspehe sokolskega dela. Moška deca je izvajala vaje s palicami, ženska deca pa vaje s cvetnimi venci, moški naraščaj je pokazal svoje proste vaje, ženski vaje s cvetnimi loki. Nastop in izvedba

vseh naraščajskih vaj sta bila dobra in precizna. Istotako so bile tudi proste vaje članov in članic lepo izvajane, pa tudi telovadba na orodju posameznih oddelkov je kazala lep napredek. Kot posebne točke sta bili: minnett, ritmične vaje članic in vaje devetorice prednjaškega zbora. Najzanimivejša je bila zadnja točka vzporeda, pri kateri je nastopilo 62 vrst članstva in naraščaja. Vse vrste so vadile hkratu na raznih orodjih. Pestra slika telovadcev in telovadk je pokrivala prostorno vežbališče, vsakdo je bil pri svojem delu, celota je pokazala ves Tyršev telovadni sestav. Gledajoče občinstvo je dobilo vpogled, kako se gojijo telesne vaje, primerne starosti in telesnemu ustroju vsakega posameznika, v sokolski telovadnici. — Prednjaški zbor je dobro pogodil, ko je dal to točko na spored, ker je s tem dokazal, da umeva pomen telesne vzgoje in da mu je več na tem, da se občinstvo prepriča, kakšno delo se vrši v telovadnici, nego da postavi pri javni telovadbi samo nekaj paradnih telovadcev. Sokolsko društvo si je pridobilo s tem nastopom občo simpatijo.

Poučno potovanje sokolskega naraščaja iz Krapine. 12 članov moškega naraščaja (učenci tamošnje gimnazije) potuje pod vodstvom načelnika naraščaja br. prof. V. Mahoriča po naši lepi Jugoslaviji. Dne 11. julija zjutraj so odkorakali od doma preko Rogatca, Rog. Slatine in Šmarja do Celja, deloma peš, del. z vlakom. V Celju so priredili svojo prvo telovadno akademijo. Od tu so nadaljevali svoje potovanje preko Mozirja in Gornjega grada do Kamnika, kjer so zopet nastopili. Dne 16. so došli v Ljubljano. Ogledali so si mesto, na grob našega prvega staroste br. dr. Oražna so položili lep venec, zvečer pa so priredili v sokol. telovadnici v Narodnem domu telovadno akademijo.

Z mnogovrstnim vzporedom sta nastopili dve vzorni vrsti naraščaja pod vodstvom brata Mahoriča. Najprej je nastopilo 10 dečkov z redovnimi vajami, izvajali so v raznih formacijah obrate, zavoje, izprečitve na mestu in med pohodom. Najbi vsako društvo polagalo na redovne vaje večjo važnost ne samo radi boljšega nastopa pri javnih prireditvah, temveč tudi radi njih splošne vrednosti.

Takoj za to točko so nastopili dečki v treh troidih s prostimi vajami, prvi dve vaji v lažji sestavi, drugi dve v težji (vodoravni predklon — odročenje; v čepanju odnoženje z desno, z levo). Pri vajah v dvojicah je nastopilo 8 dečkov s pravlepimi, a za naraščaj tudi težkimi kombinacijami (sklecanje v ležni opori; stoje na glavi; prednosi na rokah drugih v leži na hrbtu). Tretja točka vzporeda so bile vaje s palicami (9 dečkov). Izvajali so z raznimi gibi rok čiste predklone, odklone in zaklone; izpade naprej, nazaj in vstran; iz položaja: palico ravno pred se z dvoprijemom — izvijanje v obrnjeni podprijem). Nato je nastopilo 6 dečkov s francoskim boksom. Večina udarcev, sunkov in brc je bilo izvedenih vzorno, kombinacija je bila dobra. Tej točki so sledile dobro uspele skupinske vaje (9 dečkov), nakar je kot z zadnjo točko nastopil naraščaj s primernimi igrami in raznoterostmi v splošno zadovoljstvo gledajočega občinstva.

Vse točke je izvajal krapinski naraščaj prav dobro ter pokazal izvežbanost, vztrajnost in discipliniranost. Škoda le, da je ljubljansko občinstvo v premajhnem številu posetilo prireditev, da bi vrhu moralnega uspeha, ki si ga je naraščaj priboril s svojim prav dobrim nastopom, imel tudi več gmotnega uspeha.

Iz Ljubljane so nadaljevali svoje potovanje po Gorenjskem in se ustavili v Kranju, Trzinu, Radovljici, na Jesenicah, na Bledu in v Bohinju. Nato krenejo skozi Kočevje, Brod na Kulpi, Delnice v Primorje do Bakra, Kraljevice in Crikvenice. S parobrodom se prepeljejo v Šibenik, posetijo otoka Vis in Korčulo, ogledajo si staroslavni mesti Split in Dubrovnik ter zaključijo svoje pomorsko potovanje v Kotoru. Skozi Hercegovino in Bosno (Mostar, Sarajevo) se vrnejo nazaj na Hrvaško (Brod na Savi, Požega, Zagreb) v Krapino. Po vseh večjih mestih priredijo telovadne akademije ter se z dohodki akademij preživljajo. Podporo za potovanje jim je dalo poverjenišvo za prosveto in vero v

Zagreb. Prenočujejo po šolah ali sokolskih telovadnicah, kjer ni prilike, da si kupijo hrane, si kuhajo sami na planem. Dečki so čvrsti, veseli in zadovoljni. Ogle dali si bodo na svoji poti Slovenijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino ter del Hrvatske in to skoraj brez stroškov, utrudili si bodo svoje zdravje in razširili svoje znanje. Mladi četi želimo obilo uspeha, našemu naraščaju pa priporočamo, da jih posnema. Ta skupina naraščaja potuje letos že drugič. Pretekle počitnice so nastopili na I. pokrajinskem zletu v Mariboru ter so nato potovali po Hrvatski do Primorja in preko Plitviških jezer nazaj v Krapino, prepotovali so 252 km, letos bo pot še daljša.

Pavel Kunaver: Na planine. S 16 slikami. V Ljubljani, 1921. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 139. Cena vezani knjigi K 50.—. Naša planinska literatura je še zelo skromna. Nekaj letnikov »Planinskega Vestnika« in — skoro pri koncu smo, čeprav se vzpričo prekrasnih in mnogobrojnih naših planinskih izletišč razvija turistika v Sloveniji od leta do leta bolj. Temu pomanjkanju primerne strokovne literature je sedaj odpomogel znani naš turist Pavel Kunaver, ki je napisal zgoraj navedeno delce. Knjigo bo vzel z veseljem v roko vsak hribolazec, izborna bo pa služila zlasti planincem s turistom, ker jim bo vzbudila veselje in ljubezen do naših prelepih planin ter jim dala vse najpotrebnejše podatke, napotke, pojasnila in svarila. Razdeljena je knjiga v 16 poglavij, ki govorijo o pomenu planinstva, o hrani, o opravi in orodju, o vodenju v planinah, o prenočevanju na planem, o planinskih cvetkah, o hoji in plezanju, o zimi, o nevarnostih, plazovih, ledenikih itd. Lepo in živahno pisano delce pčnazujejo zanimivi in poučni osebni spomini in doživljaji izkušenega pisatelja, zato jo toplo priporočamo zlasti v planinah pogosto prelahkomiselni mladini. Tekstu pridejani fotografski posnetki so okusno izbrani in mojstersko izvršeni. Knjiga bo v okras vsaki hiši in vsaki knjižnici.

